

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 25. De primicerio ejusque officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

et in Altari Sacramentum, vel, ut alias legitur, Sacrificium Corporis & Sanguinis Domini, *can. Perleſtu Diſt. 25. & alii*. Qualiter verò ordinetur Sacerdos seu Presbyter, traditur in *can. Presbyter Diſt. 23. & c. ſu. ſup. de Sacramentis non reiterandis*.

4. Sacerdotium autem alii ſimpliciter Sacerdotes appellantur, alii Archipreſbyteri alii Chori epiſcopi (quorum inſtitutio & poteſtas non tantum in Romana, ſed & in aliis totius orbis Eccleſiis tanquam improba & ſupervacanea interdicta & ſublata eſt, *can. Quamvis & can. Quod Epiſcopi Diſt. 68*) alii Epiſcopi, alii Archiepiſcopi ſeu Metropolitanii, alii Primates, alii Patriarchæ, alii ſummi Pontifices. Gratianus in *prin. 21. Diſt. 5. inter eos* ubi eam diſcretionem tradit introductam eſſe maximè à gentilibus, qui inter ſuos Flamines alios ſimpliciter Flamines, alios Archiflamines, alios Protoflamines appellabant.

5. Dicitur verò Archipreſbyter, quaſi primus ſeu princeps Preſbyterorum vel ſacerdotum, & à plerique Decanus appellatur, *c. Ad hæc ſup. De officio Archidiaconi*. Et quamquam Archidiacono major ſit ordine, quando iſt tantum eſt Diaconus, tamen eo minor eſt iurisdictione & dignitate, ſpectatõ jure communi, *c. 1. ubi Gloſ. h. t.*

6. Archipreſbyterorum alius eſt Vibanius, qui videlicet in civitate Epiſcopali omnibus preſbyteris præſt, & vicem Epiſcopi, quando ſibi ipſe defuerit, ſuſtinet, *c. officium h. t.* Alius Foraneus, quem aliàs communis appellant Decanum Ruralem, quaſi qui ruri, id eſt, extra civitatem Epiſcopalem plebis ac Preſbyterorum, reliquorumque Clericorum ſibi ſubjeſtorum, curam habet, *cap. ult. hoc t.* & Decanum Chriſtianitatis Officium Vibani optimè declaratur in *c. 2. & 3. h. t. Ruralis verò in d. c. ult.*

TITULUS XXV.

De Primicærio, ejusque officio.

1. Nominis ratio.
2. Primicærii munus & officium.

Tertio loco eſt Primicærius, primus in choro vel cantu, abſente Archipreſbytero. Pannonit. *ad h. rubric.* & in aliquibus Eccleſiis eſt nomen dignitatis, ut patet ex *c. Cum acceſſiſſent ſup. De conſtitutionib.* & ex iurisdictione facultateque animadvertendi in Clericos delinquentes, ei annexa *can. Perleſtu & ad Primicærium Diſt. 25.* quam non modo in ſacerdotes inferiores ſed & in Canonicos & ipſos dignitate Eccleſiaſtica præſtantes exercet, ut ex Gloſſa *Pragmat. ſanct. ſu. tit. quomodo divin. offic. ſit celebr.* refert Chopin. *lib. 1. De ſacra polit. tit. 7. n. 10.*

1. Deducitur autem Primicærii nomen à Cæreo: cum enim ante chartæ & membranæ inventionem in pugillaribus, cæritis arborum liſis & foliis, aliave materia, ſcriberetur, factum fuit, ut quæ in ejuſmodi cæritis libellis, & per translationem etiam in aliis, ſcriberentur, in cæris ſcripta dicerentur; & quod in primo loco ſcriptum erat, in prima cera; quod in ſecundo, in ſecunda; quod in tertio, in tertia; & quod in poſtremo, in ima cera ſcriptum diceretur. Hinc etiam, quia is, qui primus erat ſeu dignior, primus in albo ſcribebatur, *l. 1. D. De albo ſcribendo*: Primicærius dictus eſt, quaſi primus in ordine cære ſeu ſcripturæ, & in omnibus ordinibus dignior: ſic enim ſæpius legimus in Novella 8 *Notariorum Primicærium*, id eſt primum ſeu in matricula Notariorum primum ſcriptum, & in Cod. lib. 12. *Primicærium menſorum*, id eſt, inter menſores primum, *Primicærium ex corpore Decanorum*, *Primicærium fabricæ proteſtorum domeſticorum*, *equitum*. Sic Auguſtinus vocat Stephanum *Primicærium Martyrum*. Is verò qui Primicærium in quocumque ordine ſequeretur, Secundicærius, & ſic deinceps, dicebatur.

2. Hinc igitur factum quoque eſt, ut qui Eccleſiis præſicitur Diaconis & aliis Clericis ac cantoribus inſtruedis atque docendis, ad cantum in choro deſtinantis, (& Græcis *Χοροδίακτος* vel *Χοροδιδάκταλος* dicitur, id eſt, Chori magiſter, Ariſtot. 3. *Polit. cap. 9.* & Plato *De legibus* Primicærius dici cœpuit, veluti primus in choro, & primus ratione cantus: alioquin non eſt primus ſimpliciter, cum ſubſit Archidiacono *c. unico h. t.* Aliet dicitur Cantor ſive Precentor: ſub quo etiam Succentor eſt, Hoſtien. in *ſumma h. t.* eò quod officium cantandi

cantandi Lectiones, Laudes, aliaque, seu eorum distributio ad canendum illi incumbat, & similiter ordo ac modus cantandi, pro tempore & solemnitate, præeatque in cantu. Ad eundem spectat determinatio delationis cereorum seu luminum: leves præterea castigationes Clericorum, aliaque similia, de quibus in *d. can. Perle-ctis*, §. *ad Primicarium Dist. 25.* & in *d. unico h. t.*

TITULUS XXVI.

De officio Sacristæ.

1. 2. *Sacrista quis, & officium illius.*
3. *Videri eundem cum Thesaurario.*

1. Sequitur quarto loco de officio Sacristæ, Sacrista dicitur à rerum sacrarum custodia, quasi sacristans; & idem est, qui Sacriarius: ut enim locus, in quo res sacræ reponuntur & aservantur, dicitur Sacriarium, *l. Sacra §. sacriarium D. De rerum depof.* ita qui rebus sacris præfici- tur, vocatur Sacrista, *e. unico h. t.*

2. Videaturque idem cum eo, quem in Ecclesi- is quibusdam Thesaurarium vocant: aliter Cimeliarcha dicitur, *l. fin. in fine Cod. De bonis auclor. lnd. possiden.* & utriusque videtur idem esse munus atque officium, ut colligi videtur ex *can. Perle-ctis*, §. *ad thesaurarium in fine Dist. 25.* & *d. e. unico h. t.* ubi Sacrista dicitur subiectus esse Archidiacono.

3. Et ad ejus curam pertinere custodiam sa- crorum vasorum, vestimentorum Ecclesiastico- rum, seu totius thesauri Ecclesiastici (qui magis in vasis sacris & instrumentis Ecclesiasticis, quam in pecunia numerata consistit) nec non quæ ad luminaria pertinent, Et in *d. can. Perle-ctis*; dicitur ad Thesaurarium pertinere basilica- rum & ostiarii ordinationem, incensi & lumina- riorum præparationem, curam baptisterii ordi- nandi. Ex quo loco, ut ex ante dictis patet. Sacristam nudum habere officium, absque ulla ju- risdictione aut Præminentia, *Rota tit. de præb. Decif. 9. aliàs 353. in novis.* Potest tamen eidem per consuetudinem vel privilegium attributa jurisdictione accedere dignitas, *Rota ibid.* Idque ostendunt delegationes Pontificiæ Thesaurario- rum, Turonens. *in c. Ex tenore II. inf. De foro, comp.*

Linconensis, in *c. signif. 18. inf. De convers. coniu- gat.*, & Nivernensis, in *c. Cum olim 32. inf. De offi- cio & potest. lud. deleg.*

TITULUS XXVII.

De officio Custodis,

Denique Custos quasi minister est Sacristæ *secundum Glos. & Pan. ad rubr. hoc tit.* ideoque de ejus quoque officio aliquid subicien- dum est. Illud autem consistit in his, ut non tan- tum ad horas Canonicas pulset jussu Archidia- conis, sed & pallia vel linteamina altaris, eundem- que utensilia Ecclesiæ indefinenter custodiat, in lampadibus & lucernis diligenter accendendis & extinguendis privileg. existat *e. 1. h. t.* panem, & vinum omni tempore ad Missam præparatum habeat; oblationes seu elemosinas Clericis sin- gulis distribuatur, *d. e. 1. & 2. h. t.* Et hic vix un- quam videtur habere jurisdictionem, aut digni- tatis vel minimam partem.

Cæterum non est magna vis faciendi in hoc, vel ante dictis nominibus, eorumque officijs de jure statutis, sed omnia referri debent ad consue- tudines Ecclesiarum, pro quarum diversitate nomina ista variantur, & pariter eorum officia.

TITULUS XXVIII.

De officio & potestate Vica- rii.

§. I.

Vicarius quis, & quotuplex.

1. 2. *Vicarius alius Perpetuus, alius Temporalis.*
3. *Perpetuus habet se adinstar beneficiarii.*
4. 5. *Non etiam Temporalis.*

Consideratis eorum officiis, qui deserviunt Ecclesiæ nomine proprio: sequitur de iis, qui deserviunt nomine alieno; eujusmodi sunt Vicarii, Dicitur enim Vicarius à Vice, quod